

ҚАҒТА МАВЗУСИ

ЎСМИР РУҲИЯТИДАГИ ЎЗГАРИШЛАР: МУАММОНИНГ ЕЧИМИ БОРМИ?

6-бетда

БЕШИК ВА ҚАБР ОРАСИ

8-бетда

Оила ва

Оила соғлом ва бахтли бўлса, бутун жамият барқарор ва фаровон бўлади.

Ислом КАРИМОВ

Жамият

18 (1273)-сон 4 май 2016 йил

Газета 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

ОР-НОМУСИ УЛУҒ ЎҒЛОНЛАР ЮРТИ

Инсон ўлиши мумкин, хотира ўлмайди. Ватан эртаси, эрки, мустақиллиги учун курашган жонфидо инсонлар доим қадрда.

Юртбошимизнинг 1999 йил 12 майдаги фармойишига биноан “Хотира ва қадрлаш куни” мамлакатимизда кенг нишонланиб келинади.

Байрам арафаси пойтахтимиздаги Хотира майдони ҳар қачонгидан ҳам гавжумлашади. Ўша тарафларга йўлингиз тушса, ҳаммада бир хил ҳолат ҳукмронлигини пайқайсиз — ота-боболарни эслаш.

Хотира майдонига охишта қадамлар билан йўл олдим. Кўнглимдан Юртбошимизнинг гаплари ўта бошлади: “... Виз дувёнинг турли ўлкаларида давом этаётган зиддият ва қарама-қаршиликларни фақатгина сиёсий йўл билан, тинчлик йўли билан ҳал этиш тарафдоримиз”.

... Шу аснода миллий ҳунармандчилик акси — пешайвонлардаги лавҳаларга зарҳал ҳарфларда битилган номлар орасидан кимдир акаси, отаси, ёрени қидирди. Анави момо Мотамсаро она ҳайкалига термулиб, чуқур ҳайбга чўмди. Отахон эса набирасини етаклаганча ўриндикка бориб ўтирди ва қўлини дуога очиб, ўтганларни ёд этди, кейин болани тиззасига олиб нималарнидир сўзлаб бера бошлади.

ёхуд бир тишланган нон

У бобосини диққат билан тингларди. Эҳтимол, бобо халқимизга хос анъаналар, қахрамонликлару ватанпарварлар ҳақида гапирётгандир...

Дарҳақиқат, азал-азалдан халқимиз онгу шурида унган ҳамият, ор-номус, гурур, меҳр-муҳаббат, ўтганларни хотирлаш, қадр туйғуларни танти элнинг фарзандиман деган ҳар бир инсон қалбида ҳаракатига кўчган. Тўмарис, Широқ, Жалолiddин Мангуберди, Нажмиддин Кубро, Амир Темур, Намоз ботир сингари қахрамонларни улғайтирган тупроқ, миллат озолиги йўлида курашган Қодирий, Чўлпон, Бехбудий, Мунаввар қори Абдурашидхонов, Абдурауф Фитрат каби миллатпарварларни тарбиялади. Собик тузум уларнинг ёдини хотиралардан ўчириб ташламоқчи бўлди. Аммо Истиқлол боболарнинг улғу номини, шаънини, шонини қайта тиклади.

Иккинчи жаҳон урушида 1,5 миллион юртдошимиз бевосита иштирок этган бўлса, ўзбек шаъни учун жонини тиккан 500 мингга яқин йигит номи аниқланди, бедарак кетганлар ҳақида маълумотлар йиғилди, исми лавҳаларга битилди.

Бу мажмуа руҳида, абадий фироқни мангу висол билган Мотамсаро она тимсолида фарзандининг юртига эсон-

омон қайтишини ният қилган оналар тақдири, изтиробу ғам-андуҳлари жам.

— Хотира китобининг зарҳал лавҳаларини тайёрлашда менинг ҳам ҳиссам борлигидан гурурланаман, — дейди Одилбек Аҳмедов. — Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларининг номларини битаётганда кўнглимни аллақандай бир туйғу чулғаб, қалбимда чексиз изтироб уйғонганди. Уларнинг ҳар бири шарафлашга арзийдиган йигитлар. Ҳали-ҳануз урушга кетиб, қайтмаган инсонларнинг қариндошларидан хат олиб, уларнинг номини лавҳаларга киритамиз. Ваъзилар эскирган чақирув қоғозларини олиб келишади, туман мудофаа ишлари бўлими билан боғланиб, аниқлаштириб лавҳа қўшимча ёзиб кўямиз. Одамлар номларни ўқиб, уни силаб йиғлашади, маҳзун тортади. Хотира майдонини айланаркансиз, беихтиёр кўз ўнгингизда ўтганлар хотираси жонланаверади.

У киши менга савол назари билан тикилди: “Ота-бобонгиз, яқинларингиз ҳам ёзилгандир, қидириб кўрдингизми?”

Бош силкидим. Суҳбатдошимнинг ундаши менга бир воқеани эслатди.

(Давоми 4-бетда)

Назира Боймуродова олган сурат.

Менинг фикримча...

МУНОЗАРАПИ МАҚОЛАЛАР КўПАЙСА...

Назира Тошпўлатова, филология фанлари номзоди, журналист:

— “Оила ва жамият” газетасини чоп этилгандан бошлаб кузатиб борадиган бир ўқувчи сифатида уни мустақилликнинг илк эркин нашрларидан бири деб ҳисоблайман. Шўролар даври мафқурасининг якнахон ҳукмронлигидан эндигина халос бўлган бир шароитда газета миллат ва халқ тақдирига дахлдор бўлган ва ўша пайтгача ёритилмаган мавзуларни дадил кўтарди. Оила ва шахс муносабатларининг нозик қирралари, авлодлар тақдири билан боғлиқ мавзуларни кенг ёритилди. Шу маънода газета ўзининг аниқ позициясига эга нашр сифатида ўқувчилар эътибори ва эътирофига эга бўлди. У ҳозир ҳам аҳоли учун муҳим, одамларни ўйлантирадиган долзарб мавзуларни ёритмоқда.

2009 йилнинг январь ойидан 2010 йилга қадр ронпа-роса бир йил “Оила ва жамият” газетасида бош муҳаррир ўринбосари лавозимда ишладим. Ўша пайтда тахририят жамоаси унча катта бўлмаган, асосан ёш кадрларни ташкил этарди. Газетанинг руҳига мос, жамиятдаги энг асосий масалаларни ўзида мужассамлаштирадиган “Оила – муқаддас кўрғон”, “Куласизми, қуясизми?”, “Одамнинг олани”, “Қадрият” каби руқнлар остида мунозарали мақолалар чоп этиб борилган ва бу ҳаммада баҳсларга, муҳлисларнинг дасталаб мактублар йўллашига сабаб бўлганини ёдимда.

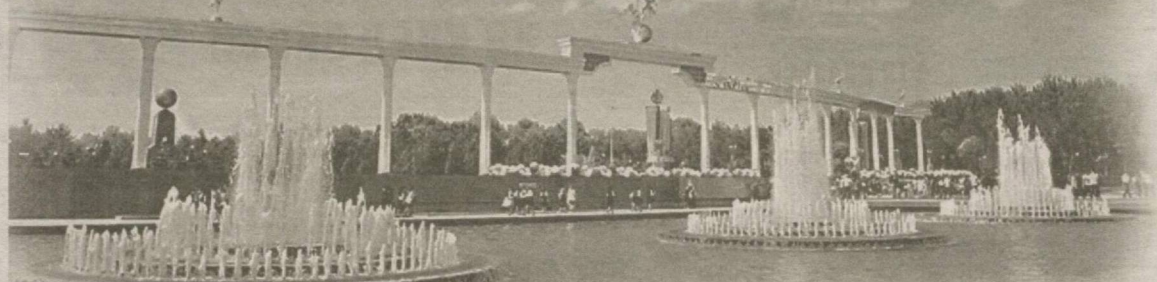
Газетада руқнларнинг ўзгариши табиий ҳолат. У кўпроқ аудиториянинг манфаатидан, талабидан келиб чиқиб кўйилади. Ижодкорлар бундан кейин ҳам ўқувчиларнинг қизиқишларини ҳисобга олиб, оила ва жамият манфаатларига алоқадор, ҳаётнинг турли томонларини реал аке эттирадиган, мунозарали, таҳлилий материалларга кўпроқ эътибор қаратиши лозим. Бу одамларда газетани ўқишга бўлган иштиёқни ортгарди. Мазкур нашрни ёш бола ҳам, уй бекаси, онахону отахонлар, кўйинги хамма ўқийди. Шунинг учун уни қўлига олган ўқувчи ўзига керакли маълумотга эга бўлсин. Бу йўлда тахририят жамоасига куч-қувват, ижодий баҳамжихатлик тилайман.

Тошкент ва Самарқанд шаҳарларида “Фавворалар сайли” ёшлар оммавий-маданий тадбирлари бўлиб ўтди. Йилдан-йилга ом-малашиб бораётган ушбу тадбир бу гал ҳам барча юртдошларимиз қалбига қувонч бағишлади.

Эрта тонгдан пойтахтимиздаги фавворалар атрофига ёшу қари ошқиди, кўчалар, хиёбонлар гўзалликка бурканди. Жўшқин мусиқа садолари шаҳар аҳли ва меҳмонларини ўз атрофига чорлади. Мусиқага уйғун тарзда фавворанинг оти-лиши, майин рақси зумда кишиларни ўйига мафтун этди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йил 23 апрелда қабул қилинган “Тошкент шаҳрида “Фавворалар сайли” ёшлар оммавий-маданий тадбирларини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига мувофиқ ўтказилган “Фавворалар сайли” маданий ҳордиқ истагидаги ҳар бир кишига хуш келгани бор гап.

— Тошкентга меҳмонга келгандик, — дейди самарқандлик Обид Аллаёров. — “Фавворалар сайли” жуда манзур бўлди. Меҳмондорчилик мана шундай хурсандчиликларга, тўю байрамларга уланиб кетди. Минглаб кишилар фавворалар атрофида йиғилиб, ҳордиқ чиқараётди. Шунинг ўзи энг катта бахт эмасми? Тинчлик, хотиржамлик, тўкин-сочиллик бор жойда ўйин-кулиги, тўй-

ТИНЧЛИК НИШОНАСИ

томоша бўлади. Бу байрам ҳам албатта, тинчликнинг нишонаси.

Дарҳақиқат, улкан бунёдкорлик ишлари натижасида ҳар жиҳатдан одамларга манзур, чиройли, эътиборни тортадиган фавворалар барпо этилмоқдаки, бу ҳар бир юртдошимизни қувонтирмасдан қўймайди. Рангин, мусиқади фаввораларнинг кўкка отилиши одамларни сеҳрлайди тўғи.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги қошидаги “Тошкент фаввораси” давлат унитар корхонаси томонидан пойтахтимизда ўрнатилган ана шундай “рақсга тушувчи” ва “жилоланувчи” ўн бешга яқин фаввора барчанинг мароқли дам олиши учун ишлаб турибди.

Тошкент халқаро аэропорти яқинидаги ва Яккаса-

рой тумани Пушкин ҳайкали қаршисидаги фавворалар рангин чироқлар билан безатилади. Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Давлат академик катта театри майдонидаги мусиқади фаввора чироқлари ана шундай сержило чироқларга алмаштирилди.

..Қадамимиз Миллий кутубхона ёнидаги фавворалар томон оғди: унинг парвози жуда баланд, тўғи ёп, ғайратли йиғитнинг орзуларидек. Қизларнинг ҳавасланиб қараётганида ҳам ўзига хос маъно-мазмун мужассамдек. Тинч сувнинг кўкка отилиши барчанинг олқишига жўр бўлгандек, улуksиз қарсақларга ҳамоҳанг у янада баланд отилишни истаб осмонга сапчийди.

— Азал-азалдан халқимиз инोक, аҳилликни, бирдам-

ликни қадрлаган, — дейди Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети магистранти Синдор Мирзаалиев. — Бу сингари тадбирларнинг замирида ҳам ўзаро ҳамжиҳатлик, меҳр-оқибат, жипслашниш мужассам, деб ўйлайман. Ўқипдан бўш пайтларимизда мана шундай сайиллар орқали дилдан суҳбатлашиб, фикр алмашамиз. Янги режалар тузамиз, ва ҳатто мана шу фаввораларга қараб эртанги кунга куч-ғайрат оламиз. Бугунги итти-лишларимизни эртага янада баландроқ кўтаришга ҳаракат қиламиз. Бу ҳам кишининг орзу-умидларини ўстиради.

Маълумки, қадимдан халқимиз шаҳару қишлоқларни ободонлаштиришга алоҳида эътибор қаратган ва одам-

лар тўпланадиган жойларга ховузлар, фавворалар куришган. Фаввораларни кузата туриб, бу анъана бугун ҳам давом эттириладиганига амин бўласиз.

Дунёнинг йирик шаҳарларида турли фавворалар бунёд этилган. Бироқ юртимиздаги фавворалардек гўзал, қалбга яқин фаввораларни бошқа жойдан топмай-сиз.

Шифокорларнинг фикрича, фавворалар саломатлик учун жуда фойдали. У киши кайфиятини кўтариб, мия фаолиятининг яхшиланиши, хотира мустақамланиши ва бардамликка ижобий таъсир кўрсатади, толиқишдан халос этади. Қон айланишини яхшилайди, асабни тинчлантиради.

Абдуқажҳор Назаров

Эл қорига яраётганлар

СИФАТЛИ МАҲСУЛОТ — ХАРИДОР ЧАҚИРАДИ

Бугун мамлакатимизда корхона очиб, маҳсулот ишлаб чиқараётган ёки хизматлар кўрсатиш тизимини ташкил қилаётган тадбиркорлар сафи кенгайиб бормоқда. Бунинг асосий омили — давлатимиз томонидан тадбиркорликни ривожлантириш ва уни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлашга қаратилётган юксак эътибор.

Қибрай туманидаги «Доналд орзуси» масъулияти чекланган жамияти ҳам ана шундай корхоналардан биридир. Утган йил бошидан ишлаб чиқариш ҳажмини кенгайтирган корхонада болажонлар учун маза-ли маккажўхори қаламчалари тайёрланмоқда.

Айни пайтда корхонада меҳнат умумдорлиги ошиб, маҳсулот сифати

кундан-кунга яхшиланиб борапти. Бундай юксак натижанинг сабаби энг аввало, касб-ҳунар коллежларини тамомлаган ёш ва иқтидорли мутахассислар жамлангани бўлса, иккинчидан, хориждан келтирилган замонавий технологиядан унумли фойдаланишдадир.

— Корхонамиз Тошкент шаҳрига туташ ҳудудда жойлашган бўлиб, ишлаб чиқараётган маҳсулотларимизни пойтахтимиз ҳамда бошқа вилоятларга жўнатиш имкониятига эгамиз, — дейди корхона раҳбари Рихсивой Мирсаатов. — Дастлаб корхона ташкил этилганида ишчилар сони кам, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот ҳажми ҳам шунга яраша эди. Хориждан замонавий технология келтирилгач, ишлар юришиб кетди. Қисқа муддат ичида оёққа турган корхона маккажўхори қаламчаларидан ташқари, писта, курут, дудланган балиқ, пишлоқ қаламчалари қадоқлашни йўлга қўйди.

— Корхонада иш ҳақи ҳар кимнинг бажарган ишига боғлиқ, — дейди иш бошқарувчи Жамол Қўчқоров. — Бир кунда қадоқланган маҳсулотнинг сонига қараб пул тўланади. Яъни ишбай. Кунига бир тонна маккажўхори қайта ишланади.

Илгари бу маҳсулотларни ҳар ким

билганича уй шароитида тайёрлаб, кўчада сотарди. Натижада куёш нуридан, чанг тўзондан ҳимоя қилинмаган писта, курутни истеъмолга яроқли эканини билиш анча мушкул эди. Ҳозирчи, истаган дўконингизга кириб, писта ёки курут сўрасангиз турли шаклларда қадоқланганидан кўрсатишади. Бу эса истеъмолчи учун ҳам қулай, ҳам экологик тоза ва сифатли. Қолаверса, Рихсивой ака сингари ишбилармон тадбиркорлар томонидан аҳолини маҳсулот сифатига бўлган талабининг қондирилиши ва ҳамёнбоплиги кўпчиликка манзур бўлмоқда.

... Корхонадаги иш жараёнини кузатамиз. Янчилган маккажўхори дони жипсланиб, ҳаво орқали қаламчаларга айланиб чиқаяпти. Маҳсулотлар маҳсулус ускунада қадоқланапти. Писта ҳам ленталарда сараланиб, қовурилгач, турли ўлчамларда қадоқланиб, корхонанинг юк машиналарида савдо нуқталарига элиб берилмоқда. Бунда ҳайдовчилар — Абдурасул Акбаров ва Жалол Қўчқоровнинг ҳиссаси катта.

— Замонавий технологияда ишлашнинг ўз гашги бор, — дейди қадоқловчи Малика Гойибназарова. — Касб-ҳунар коллежини тамомлагач, мазкур корхонада иш бошладим. Ҳамкасбарим Заҳро Марасилова, Арофат Зокирова, Дилмурод Худойберганов, Салоҳиддин Жўраев билан асосий эътиборни маҳсулот сифатига қаратаёмиз. Албатта, эришаётган ютуқларимизни корхонада яратиб берилган шарт-шароитлар самараси

деб биламиз. — Режаларимиз янада юксак, — дейди Рихсивой ака. — Сутни қайта ишлаш корхонасини ишга туширмоқчимиз. Режамиз амалга ошса, кунига 20 тонна маҳсулот ишлаб чиқарилади. Мустақиллигимизнинг йигирма беш йиллик байрами арафасида корхонанинг кечки навбати иш бошлайди. Натижада, яна 12 нафар коллеж битирувчиси иш билан таъминланади. Қайта ишланган сутдан 8 хил маҳсулот сотувга чиқарилади: корхонада иш ҳажми кенгайиб, маҳсулотларни нафақат ички, балки ташқи бозорга ҳам чиқариш имконияти яратилади.

Бектош ИСМОИЛОВ

ДАВЛАТ ДАСТУРИ – АМАЛДА

“Қиз болани коллежни битирмасдан, хунар эгал-ламасдан кимки турмуш-га бермоқчи бўлса, би-либ қўйинглар, мен бунга мутлақо қаршиман. Қиз бола, аввало, касб эгалласин, ўз фикрига эга бўлсин. Шун-дан кейин у ҳаётда ўз ўрнини топади, йўлини йўқотмайди”, деб ёзади Президентимиз “Она юртимиз бахту иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш – энг олий саодатдир” китобида. Дав-латимиз раҳбарининг бу борадаги қатъий қарашлари, талаблари “Соғлом она ва бола йили” Давлат дастури-да ҳам ўз ифодасини топган.

Давлат дастурида жисмонан соғлом, маънан етук, юксак интел-лектуал салоҳиятга эга қизларни камолга етказиш, уларнинг ака-демик лицей ва касб-хунар колле-жларида таълим олишини, за-монавий билим ва касб-хунарга эга бўлишини таъминлаш, ҳаётда му-носиб ўрин эгаллашда, соғлом ва мустақкам оила қуришида ҳаёт-ий нуқтаи назарни ва мустақил фикр-лаш шакллантириш каби қатор вазибалар белгилаб берилган.

Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси томонидан “Соғлом она ва бола йили” Давлат дастурида белгилаб берилган вазибалар ик-росини таъминлаш юзасидан муайян ишлар амалга оширилмоқда.

Давлат дастурида умумтаълим мактаблари, академик лицей-лар ва касб-хунар коллежлари ўқувчи қизлари орасида ота-она-лар, психологлар, педагоглар-

ни фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ва соғлиқни сақлаш муас-сасалари вакиллари жалб этган ҳолда фа-олият кўрсатаётган “Ораста қизлар” тўғрақлари орқали: 12 йиллик таълим-нинг мажбурийлиги, барвақт никоҳнинг олдини олиш, соғлом турмуш тарзини шакл-лантириш, қизлар ора-сида жисмоний тарбия ва спортни оммалаштириш масалалари бўйича кенг тушунти-риш ишлари олиб бориш вазибаси қўйилган.

...“Қизларга миллий урф-одат ва қадриятларга мос муо-мала маданиятини сингдириш, ўзбекона либосларнинг замона-вий шакллари тарғиб қилиш” мавзусида ўтказилган ҳафталик машғулотларда мактабларнинг 872 минг, касб-хунар коллеж-ларининг 135 мингдан зиёд ўқувчи қизлари, маҳаллаларда ўтказилган тадбирларда эса 550 мингдан ортқ хотин-қиз ишти-роки таъминланди.

— Айни кунларда барча умум-таълим мактабларида, академик-лицей ва касб-хунар коллежла-рида ташкил этилган “Ораста қизлар” тўғрақларида Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси томонидан тавсия этилган 15 мавзу бўйича машғулотлар ўтказилмоқда, — дейди Хотин-қизлар кўмитаси бош мутахассиси Инобат Каримова. — Машғулотларда қизларнинг оила аъзолари ҳам иштирок этмоқда. Шу пайтга қадар 12 минг таълим муассасаси ва 8,5 минг маҳаллада давра суҳбатлари ташкил этилди. Умумтаълим мактаблари, касб-хунар коллежлари бошланғич

хотин-қизлар кўмиталари, маънавий-маърифий ма-салалар бўйича дирек-тор ўринбосарлари масъуллигида ўтказилаётган бу тадбирларга кенг жамоатчилик жалб этилмоқда.

Давлат дасту-ри ижроси бўйича Ўзбекистон Рес-публикаси Халқ таълими ва зир-лиги, Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси,

Соғлиқни сақлаш ва зирлиги ҳамкорлигида “Зумрадойлар дав-раси” тўғраги учун йўриқнома ишлаб чиқилди. Мактабгача таъ-лим муассасалари қошида ташкил этилган «Зумрадойлар давраси» тўғрақларида қизларимизни ўзбекона урф-одатлар, миллий қадриятлар руҳида тарбиялашга қаратилган тадбирлар ташкил этилди.

...Жорий йилнинг 8 апрелидан бошлаб Президентимизнинг “Она юртимиз бахту иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш – энг олий саодатдир” асарининг мазмун-моҳиятини ёшлар орасида кенг тарғиб қилиш юзасидан тад-бирлар уюштирилмоқда.

...Ўқувчи-ёшларни спорт-нинг сузиш тури билан мунта-зам шугулланишини ташкил этиш мақсадида сузиш ҳавазлари мавжуд таълим муассасалари-да, ўқувчиларнинг сузиш билан шугулланишларига шароит ярати-лаётир. Қизлар орасида жисмоний тарбия ва спортни оммалаштириш бўйича 3372 тадбир ўтказилиб, жами 329 565 нафар ўқувчи-қиз мазкур тадбирларга жалб этилди.

Нилуфар НУРИДИНОВА

“ОЛМОС” – ШАҲАР БОСҚИЧИДА

Ғолиб шаҳар босқичига чиқди “Фуқаролар йиғинининг энг намунали диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчиси” республика кўрик-танловининг Яшнобод тумани босқичи бўлиб ўтди.

Давлатимиз раҳбарининг фармониға мувофиқ барча маҳаллаларда диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчи лавозими жорий этилган. Бу вазибда катта ҳаёт тажрибасига эга, аҳолига, энг аввало, ёшларга миллий аънава ва қадриятларимизнинг мазмун-моҳиятини тўғри етказа оладиган, оилалар мустақкамчилигига ҳисса қўша оладиган жонқуяр аёллар фаолият кўрсатмоқда.

«Соғлом она ва бола йили» Давлат дастури доирасида ўтказилаётган бу йилги танловда маслаҳатчиларнинг ёшлар маънавийтини юксалти-риш, хотин-қизлар, ёшлар, болалар саломат-лигини таъминлашдаги ҳиссаси, эрта ва яқин қариндошлар ўртасидаги никоҳларнинг олдини олиш, аёллар, қизларни спортга кенг жалб этиш борасидаги ишлари агрофишча таҳлил этилди. Мазкур танловнинг Яшнобод туманида ўтказилган илк босқичида 57 маҳалла маслаҳатчиси фаол қатнашди. Уларнинг олти нафари туман босқичида иштирок этди.

Бу йилги танловда маслаҳатчиларнинг иш фаолияти, сиёсий, ҳуқуқий билимлари, кундалик ҳаётда, иш жараёнида учраб турадиган турли му-раккаб вазиятларда оқилона қарор қабул қилиш қўниқмаси мукамал ўрганилди. Яшнобод туманидаги «Олмос» маҳалла фуқаролар йиғини диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчиси Муқаддас Миродилова бирин-чи ўринга муносиб топилиб, танловнинг Тошкент шаҳар босқичига йўлланма олди.

uz.uz сайтидан олинди.

ХОДИМЛАР МАНФААТИ – ХИМОЯДА

Инсон ҳаёти фақат меҳнатдан иборат эмас. У вақтида дам олиши, моддий ва маънавий рағбатлантирилиши лозим. Ходимлар учун нафақат қулай шароит яратиш, уларнинг манфаатларини ҳам ҳимоя қилиш борасида қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Жумладан, ижтимоий-меҳнат муносабатлари соҳасидаги муҳим ҳужжат – жамоа шартномаси корхона, ташкилот ва иш берувчи билан ходимлар ўртасидаги муносабатларни тарғибга со-лдувчи норматив ҳужжатдир. Бу иш берувчи ва касаба уюшма кўмитаси ўртасида имзоланиб, ижтимоий шерик-лик асосида амалга оширилади. Жамоа шартномаларига бандлик қафолатлари, иш вақти ва дам олиш вақти, меҳнатга ҳақ тўлаш, қафо-латли тўловлар ва компен-сация тўловлари, меҳнатни муҳофаза қилиш, ижтимоий

имтиёз ва қафолатлар, ма-даний-маърифий, жисмоний тарбия, соғломлаштириш ва спорт ишлари, аёллар меҳнатини тарғибга солиш, аёллар ва оилавий вазибалар-ни бажариш билан машғул шахсларга бериладиган қўшимча имтиёз ва қафолат-лар, меҳнат низоларини ҳал этиш каби меъёрлар кири-тилган.

Бугун корхона, ташкилот ва муассасаларда 122 минг 619 жамоа шартномаси амал қилмоқда. Ўзбекистон Каса-ба уюшмалари Федерацияси Кенгаши томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбир-корлик корхоналарини ҳам жамоа шартномалари билан қамраб олиш юзасидан қатор ишлар бажарилаётир. Бундан мақсад – ходимлар ижтимоий ҳимоясини таъминлаш.

Жамоа шартномалари ху-сусида кенгрок маълумот бе-риш мақсадида Миллий мат-буот марказида Ўзбекистон Касаба уюшмалари Кенгаши томондан “Жамоа шартно-малари – ходимлар ижтимо-ий ҳимоясини кучайтириш

ҳамда удар турмуши сифати ва даражасини оширишнинг муҳим омили” мавзусида мат-буот анжумани ўтказилди.

— Ҳар йили январь-апрель ойларида жамоа шартномалари якунини муҳокама этиш ва янгисини қабул қилиш жараёни амалга оширилади, — дейди Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг Меҳнатқашлар ижтимоий-иқтисодий манфа-атларини ҳимоялаш бўлими мудири Маҳмуджон Исаев. — Унда иш берувчи ва касаба уюшма кўмитаси ўз мажбу-риятлари амалга оширилиши юзасидан меҳнат жамоаси олдида ҳисобот беради. Янги қабул қилинаётган жамоат шартномаларида давла-тимиз раҳбарининг Қарор ва Фармонлари, ижтимоий йўналтирилган Давлат да-стурлари, ходимлар тақ-дирлари, улар ўртасида ўтказилган ижтимоий сўров натижаларидан келиб чиққан ҳолда қўшимча имтиёз ва кулайликлар киритилади.

Касаба уюшмалари ва иш берувчилар ижтимоий

O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi

шериклигида 2 ёшдан 3 ёш-гача фарзандлари бўлган 7 минг нафардан зиёд оналар-га моддий ёрдам кўрсатилди. Нодавлат мулк шаклидаги корхона ва ташкилотларда меҳнат қилаётган 6 минг 240 нафар болали аёлларнинг ойлик маоши сақланган ҳолда иш ҳафтаси 1 соат-га қисқартирилди. Бундан ташқари, бола парварини таътилида бўлган оналар-нинг моддий ёрдам олиши, хомладорлик ва туғиш таътиллари куни узайти-рилиш, корхоналарда ёш ходимларни бошқа касбга ўргатиш ҳамда малакасини ошириш, олий ўқув юртида таҳсил олаётган талаба-ларнинг тўлов-шартнома пулларини қисман қоплаш учун маблағлар ажратил-ди. Шунингдек, кексалар-га ҳам қатор қулайлик ва имкониятлар яратилаётир. Яна бир қулайлик: ходим учун касаба уюшма бодже-

ти ҳисобидан ажратилган йўлланмадан унинг яқин қариндошлари ҳам фойда-ланиши мумкин. Бугунги кунда Касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши тав-сияларига асосан 31 минг 294 корхона, ташкилот ва муассасада қарийб беш миллион ходим ўртасида соғломлаштириш машқари ўтказилиши йўлга қўйилган.

Корхона ва ташкилотлар-да меҳнатда жароҳатланиш, касб касалликларининг олди-ни олиш масаласи энг устувор вазибалардан бирига айлан-ган. Бу борада ҳам Касаба уюшмалари Федерацияси ходимларнинг саломатлигига эътибор бериш, муҳитни ях-шилаш бўйича қатор тадбир-лар ишлаб чиқмоқда.

Камола АДАШБЕКОВА,
“Онда ва жамият” муҳбири

Исон ўлиши мумкин, хотира ўлмайди. Ватан эртаси, арки, мустақиллиги учун курашган жонфидо исонлар доим қадрда.

9 Май — Хотира ва Қадрлаш куни

ОР-НОМУСИ УЛУФ ЎҒЛОНЛАР ЮРТИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Мактабда ўқиб юрган кезларим Зарфулло муаллим деган гапга чечан ўқитувчимиз бўларди, ҳар йиғилишда бор «масъулия» унинг зиммасига тушарди. Ўша куни ҳам тўрт-беш уруш қатнашчисини айтмаса, йиғилишнинг бошидан охиригача у гапирди. Муаллимнинг гапини эшитганда Файзулло бобо кўзларини уқалаб-уқалаб кўйди Тошпўлат бобо ёғоч оёғида оғриниб ўрнидан туриб, яна ўтирди, лабларини тишлаб аччиғи чиқди.

Ҳамма жим уни тингларди:
— Элу халқи, ота-онаси, синглиси, ёри учун жонини тиккан йигитлар юрагимизда яшайди.

Файзулло бобо соқолини тутамлаб, деди:

— Бу ерда гурурли йигитлар ўсади. Нонни бир тишлаб, урушга кетган, номи тилларда дostonлари қанча? Бир тишланган нон илинган уйлар қишлоғимизда ҳам кўп...

Бир тишланган нон дедими, бобо? Визниқда ҳам бор-ку! Дераза устига осилган тугунда сақланади. Бувим ҳеч кимга кўрсатмайди. У кимники? Катта отам урушдан қайтиб, кейин вафот этган. Аммо энам бу ҳақда бировга тил ёрмаган. Ўзим ҳам сўрамаганман! Балки, сўрасам айтар.

Йиғилиш тугагунча, зўрға сабр қилиб турдим, фикру зикрим менга ҳозирча сир — шу масалани тағига етишда эди.

Уйга етугунча ўйлаб бордим. Эллик-олтмиш йил бировга чурқ этмаган бувимдан гап олиш мушкул эди.

...Бувим айвонда кўрпа қавир, аҳён-аҳён ён-атрофга қараб, яна боягидек, бошмалдонига кийгизилган ангишвонига игнага қадаб,

мактабда...

Уруш сўзини эшитган бувим бир сесканиб тушди. Сўнг оғир тин олиб:

— Дастурхонда иссиқ патибор, еб ол, деди.

Хонтахта ёнига ўтдим. Дастурхонни очиб, совуған чойдан пиёлага тўлдирдимда, сипқордим. Кейин иссиқ патибордан ушатиб, едим.

Шу пайт қўшни ҳовлидан хофизнинг мунгли овози эшитилди:

*Токчада бир тишланган нон,
Зор ҳамон сизни қутар.
Келмадингиз, мард йигитлар,
Гулшанимга ранг бўлиб.*

Бояги бир тишланган нон масаласи яна ўйлантирди. Озиз жуфтладиму ҳар хил ҳаёлга бориб жим бўлдим.

Энам бошини енгил кўтариб қаради-да, игнани кўрпачага қадаб, деди:

— Уста худой, Оғамнинг ўзисан! Қитмирлигинг ҳам, юришинг ҳам. Тақдиринг ўхшамасин, илоҳ!

Дарров бувимни саволга тутдим.

— Акангизга нима қилган?

— Каттарсанг, тушуниб оласан!

Индамдим. Аммо бир йўл топиб, ҳалиги масалага ечим излардим.

Бувим ишга шўнғиди. Бироз ўтмай,

галтак ипи тугаб, игнага ип ўтказмоқчи бўлди. Хўп, уринди, кўзи ўтмай қолгани боис эплотмади.

Мен чой ҳўплардим.

сўрарди. Айтаман, ма, ўтқириб бер!

Келишувдан қаноатланиб, дарров бувимнинг юмушини битказдим. Кейин у хўрсинганнамо сўзлай кетди.

куннинг ўзи йўқ, бировнинг ўғлидан қора хат келса, бутун қишлоқ аза тутади. Бари бир-бирига жигар, қариндош. Айни пишиқчилик маҳали отам бирдан мунгайди. Унинг

— Навқирон, қайсар, ориятли, ўткир йигит эди. Отам “бу тишлаган жойини узмасдан кўймайди”, дерди. Мисрбой деганининг қизга бешик кертти қилиниб, патўқир тўйи ўтганиди, бир-икки ойдан кейин катта тўй, деб ўтирувдик.

Тўсатдан отам бозордан негадир эгар, жабдуқ, жилов, узанги кўтариб келди. Ҳайрон эдик, айгиригинг ашқол-дашқоли кўп эди. Кўнғил душман, шубҳаландик.

Кейинроқ дадамнинг тилидан Абдугани акам отлик кўшинлар сафига юборилаётгани билдик. Оғамни кишининг изгирилли қунарида кузатдик.

Қишлоқ йиғилиб, эсон-омон қайт, деб дуо қилди. Онаму уввос солди, отам: “Қўй йиғлама, сену менинг, мана шу қоракўз сингиллари, укасининг тинчлиги учун кетаяпти”, деб юпати. Узок кучоқлашиб, хўнғ-хўнғ йиғлаб хайрлашдик.

Бувим негадир ҳикоясини мана шу ерга етказиб тўхтади-да, дераза токчаси тепасига осилди тугунга ишоралади.

— Хов, тугундаги нонни ўша куни тишлаганди. Бир тишланган нон ўша-да! Акамдан ёдгорлик. Отам ва акам Булунгурга қараб кетишди. Отам ёлғиз қайтди. Қуналар, ойлар ўтаверди. Бу орада қишлоқдан талай йигитлар урушга жўнатилди. Уруш йиллаб давом этди. Тинч

ичидагини сездирмаслик феъли уй ичини ҳам роса ташвишга қўйди. Кўча-кўйдан акамдан қора хат келганини эшитдигу, бу ҳақда сўрашга ботинолмадик.

Орадан йиллар ўтди. Уруш тугади. Онаму оғрий-оғрий ўтиб кетди. Бир-икки йилдан сўнг отам ҳам қафо қилди. Отам ўлар чоғида Ортиғой опамга: “У ўлмаган, ким айтса, бекор айтибди. У тегирмондан бутун чиқадиган йигит, изланглар!”, деб тайинлаган экан.

Ишонмайман, акамнинг ўлганига. У тирик...

Бувим ип тугадими ё кўли толдими кўрпача қавишни тўхтагиб, менга тугунни ол, деб буюрди. Оёғим остига курси қўйиб, анчайин эскирган тугунга чўзилдим. У шундай енгил эдики, юки билинмасди.

— Ноннинг суви қочган! Олтмиш йил, чаканама. Акам ҳам чол бўлгандир. Болачақали... қариллик гаштини сураётгандир. Дунё кенг-да, ҳамма сиғади.

Тугунчани бувимнинг қўлига тутдим. У боғични еча бошлади.

— Энди йўлга ярамайман. Дадан Тошкентга бориб келди. Хотира деган майдонга тоғаннинг исмини ёзиб қўйганмиш, ўзи айтди. Ўз кўзим билан кўрдим, деди. Буни акамнинг ўзи кўрса бормиди?!

Йиғлаб юбораёздим.

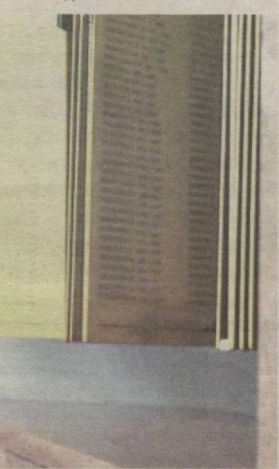
Эски тугунда бир тишланган, қотган — кўмач, бувимнинг умидларидек уваланаётган нон бор эди. Бувим нонда акасининг ризқини кўрар, унинг тирикчилигига умиди шугина эди.

Халқимиз табияти қизиқ. Улар ўлмаган, дейишади. Бу гапда жон бор. Чунки мард йигитлар номи қалбларда яшайди. «Сен доим қалбимиздасан, жигарим!»

Худойкулов А-1919-***

Жиззах вилояти деган ёзув тағидан ота томондан тоғамнинг номини топдим.

Юзида ўйчанлик зоҳир кишига яқинлашдим. Ўзини Файзулло Чунабоев деб таништирган амаки шошиб гапира бошлади.

— Тоғам Садриддин Ҳасанов хизмат сафари тугашига бир ой қолганида уруш бошланади, — дейди у. — Хат-хабарсиз кетгани учунми қариндошлар унинг тирикчилигига ишониб яшадик. Ҳозир мана шу битикларни кўздан кечириб, унинг исмини кўрдик. Номида ўзи кўринди гўё. Қади бўй кўрсатди. Тоғам уни кута-кута армон билан ўтди. Аммо ҳозир рўҳимда бир енгиллик туғилди.

Амакининг нигоҳида аллақандай бир тушуниб бўлмас туйғу ифодаси зоҳир эди.

Тўрт-беш кадам ташладим. Одам кўп, лекин ҳеч бири бегона эмас. Шу юртнинг бир фарзанди.

— Ҳар куни ўқишга кетаётганимда Хотира майдонига қараб ўтаман, — дейди талаба Наврўз Жўрақулов. — Тинч, сокин, осойишта жой. Дунёдаги воқеаларни кўриб, шундай қуналарга шукр қиламиз. Уйга борамиз, ўқишга келамиз, ором оламиз бари тинчликнинг меваси. Тинчлик учун курашиш керак.

...Аста атрофга разм ташлайман: қизил, заъфарон, нимпушти, оқ-сарик гулларнинг муаттар иси димоққа урилиб, ўтмиш сари етаклайверади. Арча, чинор, каштан, тут ўлмас, боқий тимсол — мард йигитлар қисмати аксидек, яшил майсалар баҳмал гиламдек уларнинг пойига тўшалган, пешайвонга қўнган мусичалар, кабутарлар, чумчуқ ва қалдирғочлар жаннатқиёс юртинг ҳамияти улуг йигитлари шавқату шони, истиқболи ва иқболдан сўзлаётгандек, янада баландроқ отилаётган фаввора эса номи тилларда дoston ўғлонлар номини улугламоқчидек... Машъала ёнаверади.

Олим ЖУМАБОВ,
“Оила ва жамият”
муҳбири

қалин кўрпача орасидан ўтказарди.

Салом бериб, портфелимни бурчакка қўйдим-да, кунгайга тўшалган кўрпачага чўзилдим.

— Бунча кеч келдинг, болам? — бувим игнадан кўзини узмай сўради.

— Уруш ҳақида гап бўлди

— Болам, кел манави ипни ўтказиб бер!

Шумлигим тутди.

— Акангизга нима қилганини айтсангиз...

Бувим бошини тебратиб, мийиғида кулди.

— Тоғанг ҳам сенга ўхшаб, бир иш қилса, дарров ҳақини

УРУШ — ОНАЛАР ЮРАГИГА

ҚАДАЛГАН ЎҚ

Кулол меҳри ва маҳорати билан оддий тупрок мукамал санъат асарига айланади. У ҳар гал кафтидаги тупроққа ҳайрат билан тикилар, уни тинглашга, англашга ҳаракат қилар эди. Чархпалакдек ғирғир айланаётган дастгоҳни, отасининг энчил қўлларини томоша қилишдан чарчамасди. Камол болалигидан кулолчилик ишқи билан улғайди. Кулолчилик сир-асрорларини кунт билан ўргана бошлади. Афсуски, Иккинчи жаҳон уруши йигитчининг моҳир кулол бўлиб етишинига ҳалал берди. 1941 йилда жангга отланган Камол Туропов урушининг сўнгигига қадар қўлдан кулолни қўймади.

— Тўрт-беш йиллаб Ватан ва оила соғинчидай оғир юкни юрагидан олиб юриб, яқинлари дийдорига ета олмай, жанг майдонларида ҳалок бўлган инсонларни хотирлаганимда кўзларимга ёш келади, — дейди Камол ота. — Атрофингда сен билан жанг қилган куролдорларнинг жувонмарг бўлаётганини кўришдан даҳшатли азоб йўқ. Бу руҳиятимга қаттиқ таъсир қилган. Уруш менга катта азият етказди. Унинг жароҳатлари ҳамон битмаган.

Ҳайта — Тошкентга қайтиб келгач,

ёш Камол яна ўз севган ҳунари билан шуғулланишни бошлади. Устаҳонаси жонлангандай бўлди. Ота-боболаридан мерос кулолчилик анъаналарини ривожлантириб, устоз-шогирд мактаби асосчисига айланди. Бу соҳани ривожлантиришга қўшган улкан ҳиссаси учун “Ўзбекистон халқ rassomi” фахрий унвони билан тақдирланди. Аёли Шарифа она билан уч ўғил, уч қизни вояга етказди. Сулоланинг саккиз вакили ота изидан бориб етуқ устага айланди.

— Отам жуда камган одам, уруш

хотираларини эслашни ёқтирмайди. Баъзида гапирса ҳам куйиниб, оғриқ билан гапирди, — дейди Мирфаёз Туропов. — Отамнинг ҳикоялари худди эртақдек туюлади бизга. Бир гал дастурхон атрофида ўтирганимизда отам қўлига нонни олиб узок тикилиб турди-да, гап бошлади: “Бир бурда нонга зор бўлиб жон берганларни кўрдим. Бир бурда нонни деб бир-бирига қурол ўқталганларни кўрдим. Тинчликдан улугроқ неъмат йўқ. Шундай осойишта, фаровон кунларга етказганига шукр”, дея нонни кўзларига суртди.

—Отам бизни қаттиқ танбех бериб ёки уриб тарбияламаган. Оғир-вазмин бўлганликлари боис, қилган хатомиз билан боғлаб ибратли воқеа айтиб бериб, насиҳат қиларди. У киши “Аввало болаларнинг қорни тўқ, усти бут бўлиши керак, шундан кейингина бошқа орзу хавасларни ўйлаш мумкин”, дерди. Отамнинг насиҳатлари, ўғитларига амал қилиб, кам бўлмадик. Отамнинг сабр-тоқати, ҳақиқатгўйлиги биз фарзандлар учун ҳали ҳам ибрат.

Сўхбатимизга Камол отанинг келини Матлуба опа қўшилди.

—Бу хонадонга опа-сингил келин бўлганимиз. Қайнона-қайнотам ота-онамдай меҳрибон. Беш ўғлим, беш неварам бор, шунда ҳам қайнотамнинг хизматларини ўзим бажаришга ҳаракат қиламан. Уларни дуолари сабаб уйимиздан барака аримайди. Келин бўлиб келганимда

Оталар ва болалар

ўғиллари ҳар доим ишга боришдан аввал тонгда дастурхон атрофида бир пиёла чой ичиб, дуоларини олиб ишга кетарди. Ҳозир икки ўғлим алоҳида яшади, аммо ҳаммаси йиғилиб ҳар кун эрталабдан бобосининг дуоларини олишига келишади. Бу бизнинг оиламиз анъанасига айланган қолган. Отам бизга доимо бир гапни уқтирадилар: “Болалар тинчлик, осойишталикнинг қадрига етинлар, шукр қилинлар”. У кишининг уруш хотираларини эшитганимда, фарзандларимни ўйлайман. Уларнинг осойишта юртда эмин-эркин яшаётганига шукроналар айтаман. Уруш энг аввало оналарнинг юрагини яралайди. Ҳар гал Хотира майдонига борганимда мотамсаро она ҳайкалига боқиб, юрагим изтиробга тушади. Унинг юзларидаги қайғу ва ҳасратга чидаш қийин. Ҳеч бир онани фарзанд доғида куйдирмасин.

Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси, хунарманд уста, аҳил оила соҳибни Камол ота пойтахтимизнинг Шайхонтоҳур туманида, фарзандлари ардоғида ҳаёт кеҳирмоқда. Унинг 24 невараси, 34 эвараси ва бир чевараси бор. Аср билан юзлашаётган Камол ота каби уруш талотўпларида қатнашган, азиятлар кўрган жасур ва мард инсонларимизнинг ҳаёт йўли ҳақида сўхбатлашиб, уларни тинглаб, тинчлик ва осойишталикнинг қадрига етишимиз ва бугунги дориламон кунларимизга шукроналар айтишимиз кераклигини англаймиз. Айтишчи бебаҳо неъмат эканига яна бир бор имон келтирамиз.

Камола РАҲИМҲУҶАЕВА,
“Оила ва жамият” муҳбири

Болалигидан меҳнатда суяги қотган пискентлик Самад бобо узок йиллар қишлоқ хўжалиги тизимида ишлаб, соҳа тараққиётига муносиб ҳисса қўшди. Мактабни тамомлагач, хўжаликда сувчи бўлиб ишлаган кезлари минглаб гектар экин майдонлари, аҳоли томорқалари сугорилишида жавлон урди. Билаги кучга тўлган йигит ҳарбий хизматга чақирилгач, бурчини сидқидилдан адо этиб қишлоғига қайтди.

Самад бобо барчанин фикрини эшитиши, топшириқларини ўз вақтида бажариши сабаб теъда кишлоқдошлари ва жамоада ҳурмат-этибор қозонди. Сувсизликдан қақраган ерларни кўрсан чидаб туролмас, доим табиат инъом этган неъматлар — дов-даррахт ва ўсимликларнинг барқ уриб яшнаниши истарди ва ишнинг натижасини кўриб ич-ичидан севинарди. У тайинли ишнинг бошини тутгач, ота-онаси кишлоқнинг сулув қизига уйлантиришди. Орадан йиллар ўтди. Самад бобо турмуш ўртоғи Тошби ая билан аҳил-иноқликда турмуш кечириб, олти ўғил, бир қизни вояга етказди.

Ўзоқ йиллар кўпчилигининг хоҳатини чиқарган бўлса-да, кўнглида яна бир яратувчанлик иштиёқи тинчлик бермади. Ўйлай-ўйлай ахирин, 8,5 гектар майдонда бог барпо

ИККИНЧИ УМР ҲИКМАТИ

этиб, кўнгли таскин топди. Бунга юртимизда олиб борилаётган изчил ислохотлар, фермерлик ҳаракатининг вужудга келиши айна муддао бўлди. Олма, ўрик, гилос, олхўри, шафтоли, узум каби мевали дарахтларнинг эрта ва кечки навлари экилган богга 1999 йили «Мажидов Самад» фермер хўжалиги дея ном берди. Бог барпо этилгунга қадар хўжаликнинг 8,5 гектар ерида пахта ва галла етиштирилди. Олти ўғил ҳам отасининг ёнида меҳнат қилиб, ер билан тиллашишнинг ҳадисини олди. Тоғни урса талкон қиладиган ака-укалар муштни бир жойга уриб, шартнома режасини ортиги билан уддаладилар. Ҳайратли фермер тез орада кишлоқ мулкдорига айланди. Ишчилар учун етарли шарт-шароит, автомашина ва замонавий ҳайдов тракторларига эга бўлди. Афсуски, тузилган пухта режалар ва бошқа савобталаб юмушлар охирига етмай қолди. Тақдир бу оилага қаттиқ зарба берди. Ширин ташвишлардан қутулиб, неваралар ҳузурини кўраман деганида Самад бобо оламдан ўтди. Ҳозир бобо ҳаёт бўлганида етмиш ёшни қаршилаган бўлар эди. Самад бобо фарзандлари қалбига ҳалол меҳнат, инсоф ва диё-

нат, эзгулик уругини экиб кетди.

Бугун ўғиллари ҳам отасининг изидан бориб боғбонликни касб қилишди. Тўнгичи Бахтиёр Мажидов фермерлик фаолиятини давом эттириб, йилдан йилга хўжаликнинг кўшимча тармоқларини ишга туширмоқда.

Боғларда гилос ва ўрикнинг эртапишар навлари айна пишиб етилиш палласида. Бог ва тоқорда узумнинг ширадор, олхўрининг эрта ва кечки, олманинг қирмизи, голден навлари барқ уриб турибди. Фермер бу йил гилос, ўрик, олхўридан ташқари узумни ҳам экспорт қилмоқчи.

Хўжалик раҳбари Бахтиёр Мажидов изланишдан чарчамайди. Чорвачилик ва асарчиликни ҳам йўлга қўйган. 41 бош қорамоли бор. 25 уралаги 50 асалари оиласи бог орадаб ол йиғишга киришган.

Бу йил киш илик келиб, дарахтлар муддатидан олдинроқ уйғонди. Сувчилар кўчатлар тағидан эгат очиб сугоришди.

Дарвоқе, кишлоқ мулкдори отасининг эзгу анъаналарини давом эттирибгина қолмай, мустақиллигимизнинг 25 йиллигига 25 туп кўчат лойиҳасида фаол иштирок этиб, 5,5 гектарлик интенсион бог яратди. Бир гектарига узумнинг чиллаки, ҳусайни,

тоифи, мерс навлари, 4,5 гектарга олманинг голден, беш-юлдуз, парламент, қирмизи каби 10 га яқин навидан экиди. Ўтган ой фермер Европа давлатларида хизмат сафарига бўлиб қайтди: ҳамкасблари билан тажриба алмашиш асносида ўша ердан мева кўчатларини олиб келиб, ўзимизнинг иқлимга мослаштириш учун изланмоқда.

— Отамнинг ўғитларини доим ҳис қилиб тураман, — дейди Бахтиёр ака. — Буни фаолиятим мисолида кўп бор синаб кўрганман. Отам: “Яхшидан бог қолади, ёмондан доғ. Бир туп дарахт кессанг, ўн туп кўчат эк. Қиладиган иклининг фойдасидан кўра, бировларга зиёни тегмаслигини ўйлайман. Пухта ўйлаб бўлгандан сўнг режалаштираман” деб кўп таъкидларди. Оилада бош фарзанд бўлганим учун буни укаларимдан ҳам талаб қиламан. Чунки ўйламай шошиб қилинган иш хатоларни келтириб чиқариши мумкин. Ҳозир ҳам бир лойиҳани режалаштиришман. Бог четиданги шийпон ёнига мўъжазгина тикув цехи қуриш ниятим бор. Ўнта замонавий тикув машинаси олиш учун банкка хужжат тайёрлаб қўйдик. Бундан мақсад — пахта йиғим-терими пайти этаклар-

Хотира ва қадр

ни ўзимизда тикиш. Агар тумандаги бошқа фермер хўжаликчиси билан шартнома имзоласанг, 10 нафар коллеж битирувчи қизларини бемалол иш билан таъминлаймиз.

Бундан ташқари, фермер 200 тонна мева сақланадиган омборхона қуришни ҳам ният қилган. Шунингдек, барвақт савзавот етиштиришни ўзлаштириш ниятида. Ушбу мақсадлар ҳадемай рўёбга чиқади. Шунда ҳозир ишлаётган 10 нафар сувчи-чорвадор сафига қадокловчи-ю тикувчилар ҳам қўшилади.

Ота касбида барака бор, дейишади. Буни бугун Самад бобо изидан бориб, элга фойдаси тегаётган Бахтиёр ака мисолида ҳам кўраймиз.

Бектож ИСМОИЛОВ

ЎСМИР РУҲИЯТИДАГИ ЎЗГАРИШЛАР: МУАММОНИНГ ЕЧИМИ БОРМИ?

Тахририятимизга баалоғат ёшидаги фарзандининг руҳиятидаги ўзгаришлар сабабларини тушунириб беришни, улар билан муносабатда юзага келадиган муаммоларни қандай ҳал қилиш мумкинлигини сўраб талайгина мактублар келган. Мактуб муаллифлари бу борада мутахассисларнинг тавсияларига муҳтож эканини билдиришган. Сўхбатимиз айни шу мавзуда.

— Гулбаҳор опа, ўсмирларда эринчоқлик, дангасалик тез-тез кўзга ташланиши кузатилади. Улар баъзан буюрилган ишни чала бажариши ёки бажаришдан очкиччасига бош тортиши мумкин. Бу, табиийки, катталар ва ўсмир ўртасидаги муносабатга салбий таъсир кўрсатади. Ушбу ҳолатни баргараф этиш учун қандай усуллардан фойдаланиш самара беради?

— Ўсмирда эринчоқлик кузатилиши кўпроқ унинг темпераментига боғлиқ. Суст ҳаракатланиш, таъсир реакциясининг онгга секин боришига йўл қўймаслик учун уни болалик чоғидан тарбиялаб, ўзгартириб борила, улгайгунга қадар унда эпчиллик, чаққонлик хусусиятлари шаклланиб боради. Ўспиринга ўзи ёқтирмайдиган бирон юмуш буюрадиган бўлсангиз, ҳаракати жуда секинлашиб кетганини кўрасиз. У топширқини яйраб эмас, балки мана шу ишдан тезроқ кутилишим керак, деган ўйда огриниб бажаради. Мароқ бағишлайдиган иш буюрилса, ҳаракатлари ўша захоти тезлашади. Боланинг ҳаракатчан бўлишини истасангиз унга масъулиятни ҳис қилишни ўргатиш керак. Бунинг учун кун тартибига амал қилиш мақсадга мувофиқдир. Масалан, ота ёки она фарзандига кундалик режа асосида иш қилиш тартибини битта варақчага ёзиб бериши, кейинчалик унинг ўзини мана шундай усул ёр-

дамида ҳар дақиқадан унумли ва баракали фойдаланишга ўргатиши шарт. Кун тартибига амал қилиш, вақтни тўғри тақсимлашга одатлантириш болани нафақат дангасалик, эринчоқликдан халос қилади, балки жамият учун нафи тегадиган етук мутахассис бўлишига ҳам ёрдам беради. Бола сиз буюрган ишни кўнгилдагидек бажара олмаган тақдирда ҳам уни қамситманг, балки мактаб, руҳлантиришга ҳаракат қилинг. Унга иш қилдиришни жазо сифатида қўллаш

нотуғри. Ўсмир ҳаракатини тезлаштиришининг яна бир йўли – ҳар бир қилган ишдан кейин уни рағбатлантириш. Бу ўз навбатида кайфиятнинг яхшиланишига ижобий таъсир кўрсатади, иштиёқни оширади. Бу каби усуллар инсон онгида аста-секинлик билан кўникмага, сўнг эса малакага айланиб боради.

— Ўтиш даврида аксарият болалар ўта асабий, серзарда, аразчи бўлиб

қолишади. Бу ҳолатда ота-оналар қандай йўл туғиши керак?

— Ўсмирлик даврининг хусусиятлари мураккаб ва ранг-баранг. Бу вақтда фарзандимиз руҳиятида кескин ўзгаришлар пайдо бўла бошлайди. Унда катталик ҳисси шаклланади. “Мен каттаман, лекин мени ҳеч ким тушунмайди”, деган фикрни ўзига сингдиришга уринади. Чунки, гавдаси, қизиқиши катталарникига ўхшаб қолади. Бу пайтда организмдаги қон томирлар бўй билан баробар ўсади, чўзилади, лекин кенгаймайди. Ўсмир қаттиқ ҳаяжонланганда миёга кислород етиб бормаслиги мумкин. Баъзи ҳолларда асабийлашганда кўз олди қоронғилашиб, ҳолсизланиб, боши айланиш ҳолати ҳам содир бўлади. Чунки, асаб

тизимда кўзгалиш кескин, тормозланиш эса секин юз беради. Натижада ўсмирда асабийлашиш, аризмаган нарсага ҳам жигибийрон бўлиш каби вазият кузатилади. Бунда ота-она ва атрофдагилар уни қандай бўлса шундайлигича қабул қилиши ва дўстона суҳбат қуриши керак. Катта, ақлли инсон сифатида, лекин бола эканини эсдан чиқармаган ҳолда гаплашиш, эшитиш, тинглай билиш тавсия этилади. Дўстлик, севги тўғрисидаги суҳбатлар учун муҳим. Болани бирдан чеklang қўйиб бўлмайди. Чунки, организми ҳам, онги ҳам ўсиб келаяпти. Ўсиш жараёнида у ҳар хил ахборотларни

Оила психологи

Гулбаҳор Ниязметова Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети амалий психология кафедраси доценти, психология фаълари номзоди

қабул қилади. Ўсмирни ёмон маълумотларни таҳлил қила оладиган ҳамда оқ-қорани ажрата биладиган қилиб тарбиялаш, ўзига ва ота-онасига бўлган ишончини ошириш даркор. Албатта, бу жараёнда катталарнинг ўзи ҳам ақлли бўлиши, боласида кескин ўзгаришлар бўлаётганини тушуниши, унинг фикрларини ҳам инобатга олиши фойдадан ҳоли бўлмайди. Бола билан дилдан суҳбатлашши ташқи томондан таъсир қилишга уринаётган барча ёмон муносабатларни ўз-ўзидан йўқотиб юборади ва ўсмир ўзининг қерекли эканини ҳис қилади. Бу эса унинг руҳиятидаги ўзгаришлардан осон ўтишига ҳамда ота-она, фарзанд ўртасидаги муносабатларнинг дўстона сақланишига замин яратади.

Ширинхон МҲМИНОВА суҳбатлашди.

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети халқаро журналистика факультети талабасиман. Келгусида ҳуқуқшунос-журналист бўлишни ният қилганман. Тошкент давлат юридик университетида иккинчи мутахассислик бўйича ўқишим мумкинми?

Шаҳло Абдуқаюмова,
Тошкент вилояти, Бекобод тумани

Коллежни ҳамширалик йўналиши бўйича биттириш, “IELTS” ўқув курсида ўқиб, сертификат олдим. Инглиз тилини яхши билман. Инглиз тили бўйича сертификат ҳамда ҳамширалик дипломи билан мактабда чет тилидан дарс бера оламанми?

Малика Соатова,
Тошкент вилояти, Тўйтепа шаҳри

Ўғлимнинг футболга иштиёқи баланд. Бироқ оёғида тугма нуқсон бўлгани боис ҳасса таянб юради. Айтинг-чи, жисмоний имконияти чекланган болалар учун ҳам футбол билан шуғулланиш имконияти борми?

Ҳоллада Омонжонова
Тошкент шаҳри, Сирғали тумани

Жамшидбек НИЯЗБЕКОВ, Тошкент давлат юридик университети ўқув-услубий бошқармаси бошлиғи:

— Иккинчи ва ундан кейинги олий маълумот олиш мумкин бўлган олий таълим муассасалари рўйхати Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига қабул қилиш бўйича Давлат комиссиясининг қарори билан тасдиқланади ва тегишли олий таълим муассасаларига етказилади. Бу ҳақда олий таълим муассасалари ўз расмий сайтларида маълумот берадилар.

2015-2016 ўқув йилида иккинчи ва ундан кейинги олий маълумот олиш бўйича абитуриент қабул қилувчи олий таълим муассасалари рўйхатида Тошкент давлат юридик университети назарда тутилмаган.

Шу сабабли сиз Тошкент давлат юридик университетида иккинчи олий таълим олишни истасангиз жорий ўқув йилида “Олий таълим муассасаларининг бакалавриятига талабаларни қабул қилиш тартиби тўғрисида”ги Низомга мувофиқ кириш имтиҳонларида (1 август куни) наътилган тартибда қатнашинингиз керак бўлади ва маркази Низом талабларига асосан танловдан ўтганингиздагина иккинчи олий таълим олиш ҳуқуқига эга бўласиз.

Маҳбуба ХОЖИЕВА, Ўрта-Чирчиқ туман Халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлимининг ходимлар билан ишлаш инспектори:

— Мактабда чет тилидан дарс бера олмайсиз. Инглиз тили ўқув курсида ўқитганингиз бу ўзининг чет тилини янада яхшироқ билишигага учун фойдали. Лекин, ўрта таълим мактабларида ўқувчиларга чет тилидан дарс бериш учун бир қанча талаблар мавжуд. Президентимизнинг 2012

йил 10 декабрдаги “Чет тилларини ўрганиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорида бу борадаги мезонлар қатъий белгилаб қўйилган. Унда келтириб ўтилган малака талабларига асосан мактабда дарс берадиган ҳар бир ўқитувчи педагогика бўйича олий таълим муассасасининг қамида бакалавр йўналишини тамомлаб, олий маълумотга эга бўлган, дарс бериш услубларини юқуммал биладиган чет тили мутахассиси бўлиши талаб қилинади.

Рустам Кариев, Ўзбекистон Ногиронлар футбол клуби раҳбари:

— Албатта, бор. Фарзандингизни футбол клубимизга олиб келсангиз бўлади. Бироқ бизда ётоқхона мавжуд эмас. Шунинг учун асосан, Тошкент шаҳри ва вилоятдан келадиган болалар иштирок этишади. Ўзбекистон ногиронлар футбол клуби 1988 йили ташкил қилинган бўлиб, мана бир неча йиллардан буюн фаолият кўрсатиб келмоқда. Бу ерга 1-синфдан 9-синфгача бўлган ногирон ва тугма нуқсонли болалар ҳафтасига уч маротаба: сешанба, пайшанба ва шанба кунлари келиб, спорт мушғулотларида қатнашадилар. Инсонда хоҳиш ва истак юқори бўлса, ҳар қандай яхши натижага эришиши мумкин.

СЎРАНГ, ЖАВОБ БЕРАМИЗ

— Ҳозир қариндошлар ўртасидаги никоҳ кам бўлса-да, учраб турибди. Бунинг салбий оқибатлари ҳақида ҳам эшитяпмиз. Айтинг-чи, қариндошлик ўзи нима, ёт ва чин қариндошлар қимлар?

Озода Тўраҳўжаева,
Тошкент шаҳри

Наргиз ҲАЛИЛОВА, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутати:

— Ўзбекистон Республикаси Оила кодексининг 16-моддасида никоҳ тузишга монелик қиладиган ҳолатлар рўйхати берилган бўлиб, унга кўра насл-насаб шажараси бўйича тўғри туташган қариндошлар ўртасида, туғишган ва ўғай ака-укалар билан опа-сингиллар ўртасида, шунингдек, фарзандликка олувчилар билан фарзандликка олинганлар ўртасида никоҳ тузишга йўл қўйилмаслиги

никоҳланиши таъқиқланган, зеро замонавий генетика хулосаларига кўра бундай никоҳ номақбулдир.

Агар никоҳ тузишга монелик қиладиган ҳолатларга риоя этилиб оила қурилса, у мустаҳкам бўлади.

Оила ҳуқуқи юридик фактлар ичида қариндошлик энг асосий ўринлардан бирини эгаллайди.

Оила кодексининг 57-моддасига мувофиқ бир умумий учинчи шахсдан (аждоддан) келиб чиққан шахслар қариндошлар ҳисобланади. Икки шахс ўртасидаги тўғри шажара бўйича қариндошликнинг яқинлиги қариндошлик даражаси, яъни туғилиш сони билан белгиланади.

Болалар ота-онасига нисбатан тўғри шажарадаги биринчи, невара бобосига, бувсига нисбатан — иккинчи, эвара катта бобосига, катта бувсига нисбатан — учинчи даражадаги қариндош ҳисобланади ва ҳоказо.

Ака-ука, опа-сингил, уларнинг болалари, ота-онанинг ака-ука ва опа-сингиллари ҳамда уларнинг болалари, бобо ва бувиларнинг ака-ука ҳамда опа-сингиллари ва уларнинг болалари ва шунга ўхшашлар ён шажара бўйича қариндошлар ҳисобланади ва ҳоказо.

Тўғри шажара бўйича қариндошлар ён шажара бўйича қариндошларга нисбатан яқинроқдир.

Туғишган ака-ука ва опа-сингил қариндошликнинг иккинчи даражасида, тоға ва амма, амма ва хола ўз жиянлари билан қариндошликнинг

учинчи, тоғавачча, амакивачча, аммавачча ва холаваччалар эса — тўртинчи даражасида турадилар.

Ушбу кодекснинг 58-моддасида ёт аралашмаган ва ёт аралашган қариндошлик тушунчалари берилган бўлиб, унга кўра ака-ука ва опа-сингиллар ёт аралашмаган ва ёт аралашган қариндош бўлиши мумкин. Ака-ука ва опа-сингиллар бир ота-онадан келиб чиққан бўлса, ёт аралашмаган, ота бир она бошқа ёки аксинча, она бир ота бошқа бўлса, ёт аралашган қариндош ҳисобланади. Ёт аралашмаган қариндошликда ака-ука ва опа-сингиллар туғишган, ёт аралашган қариндошликда эса, ака-ука ва опа-сингиллар ўғай ҳисобланади.

Эр-хотиннинг илгариги никоҳларидан бўлган болалари ўзаро қариндош ҳисобланмайди.

Паспортимда туғилган йилим 1933 йил қилиб кўрсатилган. Аслида, 1929 йилда туғилганман. Айтинг-чи, туғилган йилимдаги хатони қандай тuzатсам бўлади?

Раazzoқ Ҳақимов.

Навоий вилояти, Қизилтепа шаҳри,
Бўстон маҳалласи, Эзгулик кўчаси, 17 - уй

Жамшидхон ЖЎРАХОНОВ, 2-Тошкент юридик коллежи кафедра мудири:

— Бу ҳолатда авваламбор доимий яшаш жойингиздаги Фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш органларига мурожаат қилишингиз лозим бўлади. Сабаби, айнан мана шу органларда фуқаролик ҳолатига тегишли бўлган ҳужжатлар фундаментал даражада қайд этилади, сақланади, кўшимча ва ўзгартириш киритилади, тикланади ёки бекор қилинади.

Хусусан, сизнинг вазиятингизда йўл қўйилган хато паспорт беришда қайд этилган бўлса, туғилганлик ҳақидаги гербли гувоҳномаингизни туман (шаҳар)ингиздаги Хорижга чиқиш, келиш ва фуқароликни расмийлаштириш бўлимига тақдим этиш орқали мавжуд камчиликни бартараф этишингиз мумкин. Башарти, маъқур хато туғилишингизни қайд этиш билан боғлиқ бўлса, у ҳолда, доимий яшаш жойингиздаги ФХДБ бўлимига ариза билан мурожаат қилишингиз керак. Бунда, тегишли ФХДБ бўлими сизнинг туғилганлик ҳақидаги далолатнома ёзувларингизга ўзгартириш киритиб, туғилган вақтингизни ўзгартириб

бериши мумкин. “Фуқаролик ҳолати далолатномаларини қайд этиш”

Қоидаларида белгиланишича, далолатнома ёзувларига ўзгартиришлар, тузатишлар ва кўшимчалар “имло хато ва ноаниқликлар бўлганда, шунингдек туғилган вақти, жойи ... ёзилмай қолганда” киритилади.

Умумий қоидага кўра, ўзгартиришлар киритиш тўғрисидаги аризага ариза берувчининг илтимоси асосли эканлигини тасдиқловчи ҳужжатлар нусхалари илова қилинади. Барча керакли ҳужжатлар топширилгач, ФХДБ бўлими аризаингизни 15 кун ичида кўриб чиқади. Текшириш натижаларига кўра, хулоса тузилиб, етарли асослар мавжуд бўлса аризаингизда келтирилган важлар қаноатлантирилади ва туғилганлик ҳақидаги гувоҳномаингизга ўзгартиришлар киритилади. Шундан сўнг, туғилганлик ҳақидаги гербли гувоҳномаингиз билан доимий яшаш жойингиздаги Хорижга чиқиш, келиш ва фуқароликни расмийлаштириш бўлимига мурожаат қилиб, паспортингиздаги хатони тўғрилатиб олишингиз мумкин.

белгиланган.

Қон-қариндошлик ўз ичига яқин, тўғри, ёнлама, тўлиқ ва тўлиқ бўлмаган тушунчаларни олади.

Бир бошқасидан дунёга келган шахслар, яъни бобо-ота-ўғил-невара-эвара-чевара-дубора тўғри қариндош ҳисобланади.

Ака-ука ва опа-сингил ёнлама қариндош бўлади.

Тўлиқ ва тўлиқ бўлмаган қариндошлар: умумий ота ёки онага эга бўлганлар тўлиқ қариндош, ўғай ака-укалар ва опа-сингиллар тўлиқ бўлмаган қариндош ҳисобланади.

Ака-ука ва опа-сингиллар, яъни ёнлама қариндошлар фарзандларининг ўзаро никоҳга киришлари, шунингдек, болаларни эмизиш туфайли вужудга келган сут қариндошлар, яъни кўкрақдошларнинг ҳам никоҳ тузишлари мақсадга мувофиқ эмас. Амалдаги оила қонунчилигида ака-ука ва опа-сингиллар фарзандларининг

Жияним тўйдан уч ой ўтиб, автоҳалокатга учради, ҳаётдан кўз юмди. Қирқ кундан сўнг ота-онаси келинимизни олиб кетди, бир ойдан кейин қўшни маҳаллага ёши каттароқ кишига узатиб юборди. Орадан тўлиқ тўққиз ой ўтмасдан, ўғилли бўлди. Ҳозир ўғли уч ёшда. Жуда ҳам жиянимга ўхшайди, онам ёлғиз ёдгоримга ўхшайди деб қўйилади. Айтинг-чи, боланинг насл-насабини аниқлаб, қонуний жиҳатдан даъво қилсак бўладими?

Азиза Олимова,
Гулистон шаҳри

Шухрат МАМАЖАНОВ, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутати:

— Болаларнинг насл-насабини белгилаш масалалари Оила кодексининг 10-бобида белгиланган. Хусусан, ушбу Кодекснинг 60-моддасига мувофиқ боланинг шу онадан туғилганлиги (эрлик) фуқаролик ҳолати далолатномаларини қайд қилиш органи томонидан тиббий муассасанинг ҳужжатларига кўра, бола тиббий муассасалда

туғилмаган ҳолда эса, бошқа далилларга асосан белгиланади. Аёлнинг никоҳ тузилгандан кейин ёки эрининг ўлими, никоҳдан ажратилганлиги ёхуд никоҳ ҳақиқий эмас деб топилганлиги туфайли никоҳ тузганидан сўнг уч юз кун ичида туғилган боласи никоҳда туғилган бола ҳисобланади. Агар никоҳ тузганидан кейин уч юз кун ичида бола туғилса ва бу даврда аёл янги никоҳга кирган бўлса, бола янги никоҳда туғилган ҳисобланади. Бундай ҳолларда собик эр ёки унинг ота-онаси боланинг насл-насаби хусусида низолашиб ҳуқуқига эга.

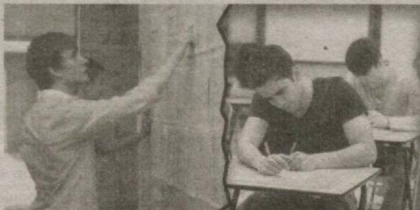
К.Алашбоева тайёрлади.

Жисмоний жиҳатдан имкониятим чеклангани учун бу йил ўқишга ҳужжат топшира олмайман. Келаси йил топшираман. Шу сабаб мана шу давр оралиғида вақти-вақти билан олий таълим муассасасига бориб, ўзим қизиққан йўналиш бўйича маърузаларни тингласам бўладими? Бунинг учун нима қилишим керак?

Саиджало Искандаров,
Тошкент вилояти

Шоира РАЗЗОҚОВА, “Адвокат Носирхон” адвокатлик фирмаси ҳуқуқшуноси:

— Бунинг учун сиз ўзингиз қизиққан йўналишдаги Олий таълим муассасасининг ректори номига ариза ёзишингиз керак. Аризанинг мазмунида талабалар билан олиб бориладиган ўқув машғулотларига нима сабабдан киришни истаётганингни аниқ келтириб ўтасиз. Белгиланган муддат ичида Олий таълим муассасаси сизнинг мурожаатингизни ўрганиб чиққач, лозим топса, талабалар билан маърузаларни тинглатишингизга қаршилиқ қилмайди. Дарсларда тингловчи сифатида иштирок этишингиз учун ўша университет ёки институт ректори, унинг

ўринбосарлари ҳамда сиз қизиқадиган факультет декани розилик билдириб, кириб-чиқиш рухсатномасини беради.

Ш.Мўминова
тайёрлади.

ЭЪЛОН

«КАФОЛИЯТ Сугурта Компаниси» АЖ Тошкент шаҳар филиалининг Мирзо Улугбек туман бўлими томонидан 2014-2015 йиллардаги «Транспорт воситалари эгаларининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий сугурта қилиш» сугуртаси бўйича берилган:

KF 1513661,	KF 1513662,	KF 1513663,	KF 1513664,
KF 1513665,	KF 1513666,	KF 1513667,	KF 1513668,
KF 1513669,	KF 1513670,	KF 1513671,	KF 1513672,
KF 1513673,	KF 1513674,	KF 1513675,	KF 1513676,
KF 1513677,	KF 1513678,	KF 1513679,	KF 1513680,
KF 1513681,	KF 1513682,	KF 1513683,	KF 1513684,
KF 1513816,	KF 1664618,	KF 1664714,	KF 1664571,
KF 1664572,	KF 1664573,	KF 1664574,	KF 1664575,
KF 1664576,	KF 1664577,	KF 1664578,	KF 1664579,
KF 1664580,	KF 1664581,	KF 1664582,	KF 1664583,
KF 1664584,	KF 1664585,	KF 1664586,	KF 1664587,
KF 1664588,	KF 1664589,	KF 1664590,	

полислар йўқолгани сабабли БЕКОР қилинади.

СОХТАПИК ТАҚДИДИ

Кўча-кўй, жамоат транспортларида кулоқчин таққан йигит-қизларнинг "оламни унутиб" мусиқа тинглаётганига худонинг берган куни гувоҳ бўламиз. Буни аслида, мусиқа эмас, шовқин дейиш мумкин (чунки шундоқ эшитилиб туради). Йўл-йўлақай, вақтни ўлдириш ёки оёққа дам бериш учун тинглаётган "ижод намуналари" маънавий озуқа бериши шубҳали. Кимгадир тақлид қилиб, замонавийликка кўр-кўрона эргашишдан бошқа нарса эмас бу.

Телевизор қаршисига чўккалайсиз-у, ваҳимали, ур-йиқит фильмларни кўриб, дахшатга тушасиз. Беўхшов ҳаракатлар, беҳаё рақслардан юзингиз қизаради. Тўғри, бу Фарб учун оддий бир ҳол, шарқликлар, айниқса,

Ўзбеклар учун ному, номунинг топталишидир.

Бугун орамизда "оммавий маданият"нинг тузюгига тушиб қолаётган ёшлар ҳам йўқ эмас. Улар олди олинмас хавfli иллатни тарқатувчи кишиларга кўр-кўрона тақлид қилиб, ўзлигини, азалий қадриятларини унутиб қўйиши тайин.

Ён веримизга назар солсак, аксарият ёшларга юзма-юз гаплашишдан кўра виртуал мулоқот афзалдек туюлади. Улар муносабатларини "like"лар орқали билдиришади. Агар фойдаланувчилардан кимдир камрок изоҳ йиға, бу тушқунлик кайфияти, қоникмаслик ҳиссини юзага келтиради. Германияда талабалар ўртасида сўровлар ўтказилганда, ижтимоий тармоқ фойдаланувчиларида ҳасад туйғуси дўстларининг саёҳат чоғида, кўнвоқ учрашувлар ва байрамларда олинган чиройли фотосуратларни кўрганда пайдо бўлиши аниқланди.

Фойдаланувчилар буларнинг ба-рини ўзларининг ютуқлари билан солиштирадilar ва бошқалар уларга қараганда яхшироқ, бахтлироқ яшамоқда, деган хулосага келадilar. Натижада, уларда тушқунлик кузатилади. Виртуал оламдаги танишларининг сохта муваффақиятларини баъзилар тўғри қабул қилади, ўзларининг нуқсон ва камчиликларини, омадсизлигидан оғринади. Оқибатда, ўзгалар кўз ўнгига бахтли, ташвиш йўқдек кўрсатиш учун турли ғайритабиий кўринишлардан фойдаланади. Ўзлари билмаган ҳолда "оммавий маданият"ни тарғиб қилувчиларга айланиб қолади.

Азалдан Шарқ маданият ўчоғи саналади. Бу бежизга эмас, албатта. Заминимизда улғайган барча алломалар ҳамиша ўз асарлари орқали инсонларни эзгулик ва яхшиликка, меҳру муҳаббат сингари покиза туйғуларга чорлаганлар. Уларнинг, ҳикмати насиҳатларини тинглаб, ўрганиб улғаяётган ёшларимиз ҳам аждодларига муносиб бўлишга ҳаракат қилсалар, йигитлар орийат ва гурурни, қизларимиз эса ибод, ҳаёни ўзларига дўст тутсалар, бу каби иллатлар қурбонига айланиб қолмайдилар.

Умида УМИРЗАҚОВА,
ЎзДЖТУ Халқаро журналистика факультети талабаси

БЎЗЧИНИ КЎРИБ БЎЗИНИ ОЛ
Ўхуд қиз онага тортадимми?

Кимга қандай билмадим-у, менимча, онанинг юзи-қиз, қизнинг юзи-она бўлса керак. Отанасидан ўтиб бола қаерга ҳам борарди, деган гаплар кулоққа чалинади. Шунданми, олма тағига олма тушади, дейишади. ... Ўқшдан қайтаётиб катга йўлда қарама-қарши турган икки машинага кўзим тушди. Фалокат оёқ остида. Хайриятки, ҳеч кимга зиён етмади. Шу пайт аёл кишининг ғазабга тўла овози эшитилди: рудла эри, орқада ўзи ва икки қизи ўтирган экан. Иккинчи машинада эса ўттизга ҳам тўлмаган ёш йигит.

— Кўзингга қарасанг, ўласанми?

— Уэр, она!

Ҳалиги аёл йигитнинг юзига тарсаки тортиди. Довдираган йигит уэр сўрашдан нарига ўтолмади. Эшитса, илон пўст ташлаб юборадиган ҳақорату сўқишлар бир зумда аёлнинг атрофига кўпчиликни тўплади.

Кексароқ киши:

— Худо асрабди. Буни бошқа ерда ҳал қилинлар, шунча одам кутиб қолди, деди.

— Ўзи у ёғи яқин қопти-ку, оёқни узатиб ётмайсизми...

Шу пайт ҳалиги аёлнинг ёшгина қизлари жанжалнинг жиловини ушлади. Унча-мунча эркаклар озгина олмайди-ган сўқинишларни "маромига" етказишди. Қизиги, машина бошқарётган эркак лом-мим демасди. Унинг бунақа гаплардан кулоғи қотгани сезиларди. На аёлига, на қизларига танбех берди.

Ваҳоланки, бу ердаги вазият дод-вой солиб уришадиган даражада эмасди.

... Маҳалламизда феъли билан "донг таратган" Анора хола бўларди. Уришмаган одами қолмаганди. Аммо гап қизлари ҳақида борганда, беихтиёр тентакдан тетик туғилибди, тетикнинг бетини ювибди, деб юборарди одамлар. Шунга қарамай кўпчилик онасини деб қизини келин қилгиси келмасди. Қариқиз деган тамгадан ёмони йўқ. Қизи ўттиздан ошган бўлса ҳам бу хонадон совчи изини кўрмади. Тўғри-да, қуданг ким деса оғзингги тўлдириб айтганини қаёқда, хижолатланганини қаёқда. Ҳамманинг инсофини ўзига берсин. Қиз онанинг яхши феълени ўзлаштирса хўп-хўп, акси бўлса, худо ургани шу.

Халқимизда бўзчини кўриб бўзини онасини кўриб қизини ол, деган гап бор. Аммо баъзи оналарни кўриб қизлари ҳақида хулоса чиқариш ҳам нотўғри. Ота-оналаридан тўғри хулоса чиқарган ибратли фарзандлар ҳам йўқ эмас.

Камола
ҲОТАМОВА

БЕШИК ВА ҚАБР ОРАСИ

Кеча эрталаб жиянли бўлдим... Опам жажжи фарзандини бағрига босиб йиғлаётганини кўриб, меннинг ҳам кўзимга ёш тўлди.

Қувончимнинг чеки йўқ. Шу пайт тезроқ уйга бориб, опам учун нимадир пишириб келишни ўйладим.

Шоша-пиша уйга чопдим. Маҳаллага кирарканман, қўшни уйнинг ёнида одамлар йиғлаётганини кўрдим. Ўйлаиб қолдим... Яқинроқ борганим сари, нимагадир юрагимни кўрқув эгаллади.

Шу пайт кимдир қаттиқ йиғлаётганини эшитдим. Бу қўшни хонанинг қизлари эди. У тинмасдан "Дадажон... бизни ташлаб кетманг...", дея зорланарди. Тур-

туралар, қурилиш жараёнида ҳудуд табиати (дарахтлар) га зарар етказмаслиги зарур. Шу сабабдан жорий йилда 20 донга дарахтдан иборат ўрмон бутун шаҳар бўйлаб сузишга қўйилган.

СНРЛИ БЎЁК

Асли Сиэтл шаҳридан бўлган рассом Peregrine Church янги госянини оммага улашди... У махсус супергидрофобин билан ишлайдиган бўёқ формуласи ишлаб чиқди. Стрит-арта моддаси устидан суртилган формула хомашёси ёмғирда ёки сув тўқинлангандагина ранг бериши аниқланди. Рассом чизмаларга шакл бериш мақсадида қолиплардан

ган жойимда қотиб қолдим...

Умр. Жуда сирли!!

Бир сонияда неча минг умрлар саҳифаси очилди, бир лаҳзада қанча умр ўз поёнига етади...

Уша пайт нима қилганим, уйга қандай етганим эсимда йўқ! Лекин шу кундан буён ҳаёлимда фақат бир сўз айланади: У М Р...

Тавба, инсон ҳаёти шунчалар омонат. Лекин ҳар доим бир туйғу дунёда бор эканимизни эслатиб туради. Бунинг номи — МЕҲР.

Моҳинисо
ТИЛЛАЕВА

СУЗИБ ЮРУВЧН ЎРМОН

Голландиянинг Роттердам шаҳрида катта ҳавза устида ўрмон бунёд этилди. Ижодий ушма томонидан яратилган бу лойиҳа турли экологик муаммолар ва дарахтларни кесил-га қарши қаратилган. Шунингдек, мазкур ўрмон жамиятда чиқиндиларни қайта ишлаб чиқаришга бўлган эҳтиёжни яққол кўрсатиб беришга хизмат қилади. Шаҳарда бунёд этилаётган инфраструк-

«Ё, тавба»

фойдаланди. Бўёқ ранги 4 ойдан 12 ойгача сақланиши мумкин.

ГИГАНТ БЎЗНОЧЛАР

Хитойда истеъмолга яроқли улкан кўзқоринлар топилди. Ҳозирда мамлакатда бу турдаги замбуруннинг фойдали хусусиятлари ўрганилмоқда. Кўзқорин 2000 йилдан бери хитой таёбботида ишлатилиб келинган Ганодерма доривор ўсимлиги оиласига мансуб. 64 килограмм вазнга эга топила-нинг 250 грами дорихоналарда 30 АҚШ долларини ташкил этади. Унинг вази ошгани сари баҳоси ҳам ортиб боради.

Дилноза ЖўРАЕВА

Оила ва жамият

Ижтимоий-сиёсий,
маънавий-маърифий газета

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Хотин-қизлар
қўмитаси, "Болалар ва
оилаларни қўллаб-қувватлаш"
ассоциацияси (Болалар
жамғармаси) ва "Соғлом авлод
учун" халқаро хайрия фонди

Бош муҳаррир:
Воҳид Луқмонов

Обуна
индекси — 176

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент — 100000.
Амир Темур кўчаси
1-тор кўча, 2-уй.

Қабулхона: (факс)
233-28-20, Котибият:
233-04-35, 234-76-08

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

Web-site: oila-va-jamiyat.uz

Газета 2013 йил 20 мартда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 10-2995 рақами билан рўйхатга олинган. Буюртма Г — 536. Формати А-3, ҳажми 2 табоқ. Алади — 5830. Баҳоси келишилган нарҳда.

Босишга топшириш вақти — 15:00 Топширилди — 15:00

Масъул муҳаррир: **О. Жумабоев**
Мусаххилар — **С. Сайдалимов,**
К. Адашбоева

Газета таҳририят компьютер марказида
терилди ва саҳифаланди

Саҳифаловчи — **А. Маликов**

ISSN 2010-7609

1235